

Vaaleja koskevat periaatteet ja vaalikaranteeni

Kaupunginhallitus 13.01.2025 § 5
538/00.00.00.00/2024

Valmistelija Hallintojohtaja Ben Weizmann

Yhtenä kunnan tehtävänä on edistää äänestysaktiivisuutta sekä viestiä avoimesti tulevista vaaleista ja samalla pyrkiä aktivoimaan kaupunkilaisia käyttämään äänioikeuttaan. Tulevien kunta- ja niiden yhteydessä järjestettävien aluevaalien osalta on tärkeää viestiä kuntien tehtävistä sekä toisaalta tuoda esiin erot hyvinvointialueen tehtäviin, jotta äänestäjät tulevat tietoisiksi, mistä kyseisissä vaaleissa äänestetään.

Puoluelain 10 §:ssä säädetään muun muassa, että valtion, hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän, kunnan ja kuntayhtymän viranomaisten sekä niiden määräämisvallassa olevien yhteisöjen ja laitosten on kohdeltava kaikkia puolueita tasapuolisesti ja yhdenmukaisia perusteita noudattaen. Järjestettävien vaalien osalta kunnassa tai julkisyhteisössä on tarkoituksenmukaista linjata ne käytänteet ja periaatteet, joita kunnissa sovelletaan niin sanotun ”vaalikaranteenin” aikana. Useat kunnat ja kaupungit ovatkin erikseen päättäneet vaaleja koskevista periaatteista sekä niin sanotusta vaalikaranteenista. Linjaukset on yhdenvertaisuuden näkökulmasta tarkoituksenmukaista ulottaa myös kaupungin määräysvallassa oleviin yhtiöihin.

Kokkolan kaupungin osalta esitetään linjattavaksi seuraavaa:

- Kokkolan kaupunki pyrkii aktivoimaan ja viestimään vaaleista aktiivisesti, mutta ei osallistu vaalikampanjointiin.
- Kaupunki ei osallistu vaalilain tarkoittamien yleisten vaalien ehdokkaiden tilaisuuksiin, paitsi jos niihin osallistuminen on kaupungin edunvalvonnan kannalta tarkoituksenmukaista, esimerkiksi ministeri- tai kansanedustajavierailut tms.
- Kaupunki ei tue ehdokkaita, eikä puolueita rahallisesti.
- Kaupungin kokoustiloja tai muitakaan tiloja ei voi käyttää vaaleihin liittyviin tilaisuuksiin. Yleisiä ulkotiloja, kuten torialueita voidaan luovuttaa/antaa puolueiden tai ehdokkaiden vaalilaisuuksia varten käyttöön. Poikkeuksen tilojen käyttöön muodostavat sellaiset vaalipaneelit, joissa eri ehdokkaita asettaneet tahot ovat tasapuolisesti esillä.
- Kaupungin tiloihin ei aseteta jakoon, eikä ilmoitustauluille kiinnitetä poliittisia ilmoituksia tai mainoksia eikä ilmoituksia poliittisista tilaisuuksista.

- Kaupungin sähköisissä viestintäkanavissa kuten sosiaalisessa mediassa (some) ei ole sallittua jakaa poliittisia mainoksia tai ilmoituksia, linkkejä vaalisivuille tai muuten käyttää somekanavien keskustelupalstoja oman vaalityön hyväksi.
- Kaupunki ei jaa omissa kanavissaan (esim. some-tilit) vaalien ehdokkaiden tai puolueiden ilmoituksia.
- Vaalikaranteenin aikana ehdokas voi esiintyä kaupungin viestintäkanavissa vain työtehtäviin liittyvissä asioissa.
- Kaupungin työsähköpostin allekirjoituksissa ei saa tehdä vaalikampanjointia esimerkiksi mainostamalla omaa äänestysnumeroaan tai verkkosivuja.
- Kaupungin sisäisiä jakelulistoja ei saa käyttää henkilökohtaiseen käyttöön, kuten omien tuotteiden markkinointiin tai vaalityöhön.
- Kaupunkikonsernin tehtävissä olevat henkilöt, jotka ovat ehdolla, ovat vaalikaranteenin alaisina vaalia edeltävän ajan.

Mikäli esitetyt linjaukset hyväksytään, vaalikaranteeni alkaisi kaksi kuukautta ennen varsinaista vaalipäivää. Samalla on tarkoituksenmukaista linjata, että edellä olevia linjauksia sovelletaan myös kaupungin konserniyhtiöissä ja -yhteisöissä. Selvää on, että niin sanotulla vaalikaranteenilla ei voida estää tai vaikeuttaa esimerkiksi ehdokkaana olevan viranhaltijan tai toimenhaltijan työtehtäviä, eikä karanteenilla luonnollisestikaan ole tarkoitus puuttua normaaliin tai tavanomaiseen luottamustehtävän hoitamiseen. Kuten yllä on erikseen esitetty, erilaiset vaalipaneelit sekä tasapuolisesti toteutettavat, kaikille puolueille yhteiset tilaisuudet olisivat linjauksen ulkopuolella. Linjaukset olisivat voimassa myös tulevissa vaaleissa, mikäli kaupunginhallitus ei asiassa erikseen muuta päätä.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä esitetyt periaatteet sekä linjaukset vaalikaranteenin osalta ja samalla päättää, että periaatteita tulee noudattaa myös konserniyhtiöissä tai -yhteisöissä.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.